



Åke Duun
Dunavegen 610
7856 JØA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Eldar Ryan, +47 74 16 80 58

Tillatelse til utplanting av utenlandsk treslag til skogproduksjon - sitkagran - gnr/bnr 245/1 - Jøa - Namsos kommune

Utplanting av 3050 sitkagranplanter på felt 1 som vist på kartet under godkjennes. Vilkår for plantingen er bl.a at du gjennomfører spredningskontroll for sitka på egen eiendom, og fjerner spredning av sitka.

Søknaden er behandlet etter «Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål og naturmangfoldloven av 25. mai 2012»

Vi viser til din søknad av 24.01.2020, samt diverse senere kontakter og befaringsdatoen 18.05. På grunn av misforståelse/inkurier hos Fylkesmannen ble saken liggende over påske, og vi kontaktet deg pr telefon i uke 18 (ca. 29 april), og vi har beklaget sen respons. I mellomtiden, etter at du ikke hadde fått svar innen 2 mnd. fra avsendelse av søknaden, hadde du kontaktet din skogeierforening, og fått beskjed om at «du nå kunne plante». Deretter hadde du fulgt denne vurdering og plantet sitkagran i felt 1, det vil si før det er fattet noe vedtak på søknaden. I epost av 11. mai har du videre trukket søknaden for felt 2 og 3, mens søknad for felt 1 er opprettholdt. Du har videre opplyst at du nå prioriterte å plante norsk gran på felt 2 og felt 3, med begrunnelse at du prioriterer å bli ferdig med plantingene i mai. Kartene under viser feltene (kart fra søknaden).





Behandling av søknaden

Etter naturmangfoldlovens § 30 kan ingen uten tillatelse fra myndigheten sette ut utenlandske treslag. I utfyllende «Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogproduksjon av 25. mai 2012» er det § 5 som viderefører krav om tillatelse, mens resten av forskriften m/veileder utdyper krav til søknad og vurderinger ved behandling av søknaden. Etter § 7 kan det stilles vilkår ved utsetting. Etter § 5 skal søknad sendes senest 2 mnd. innen planlagt planting. Dette fordi at behandling av slike kan kreve en del utredning og kan ta tid. Dette er et krav til søknaden. Det er videre en praksis at hvis det er gjennomført søknadspliktige tiltak uten tillatelse, så kan det bli tatt opp til søknadsbehandling, og bli vurdert i forhold til de aktuelle lovverk sine rammer og forutsetninger. Eventuelt avslag vil da kunne medføre krav om at tiltak tilbakeføres. Fylkesmannen behandler derfor denne søknaden i forhold til forskriften. Etter loven skal det vurderes om utsetting medfører negative følger for naturmangfoldet.

Beskrivelse av området med omgivelser.

Området ligger inne på øya Jøa, umiddelbart vest for det tidligere kommunesenteret Duun.

Avstanden til kysten er ca. 2,6 km i vestlig retning og 2,3 km i sørlig retning.

Området ligger i et skog- og kulturlandskap, med åkerlandskap umiddelbart øst for området. Ved Duun reiser det seg etter forholdene et bratt og markant fjellparti, som sammen med høyder i sør, danner en halvsirkel mot området, sett mot øst. Vestover er det flatere områder og en kombinasjon av skog og dyrkamark utover mot kysten. Området ligger videre umiddelbart øst for en lav åsrygg. Området ligger således i en vestvendt gryte, med fjellhøyder/åser på tre kanter, i en delvis noe «lukket» landskapssetting.

På søknadsområdet har det tidligere stått norsk gran. Felt 1 grenser i vest til en eksisterende bestand av sitka på naboeiendom. Det er videre noen sitkabestand rundt omkring, men god oversikt over sitka i området er det ikke.



Felt 1, med tilgrensende sitkabestand på naboeiendom i bakgrunnen.

Naturtyper i området.

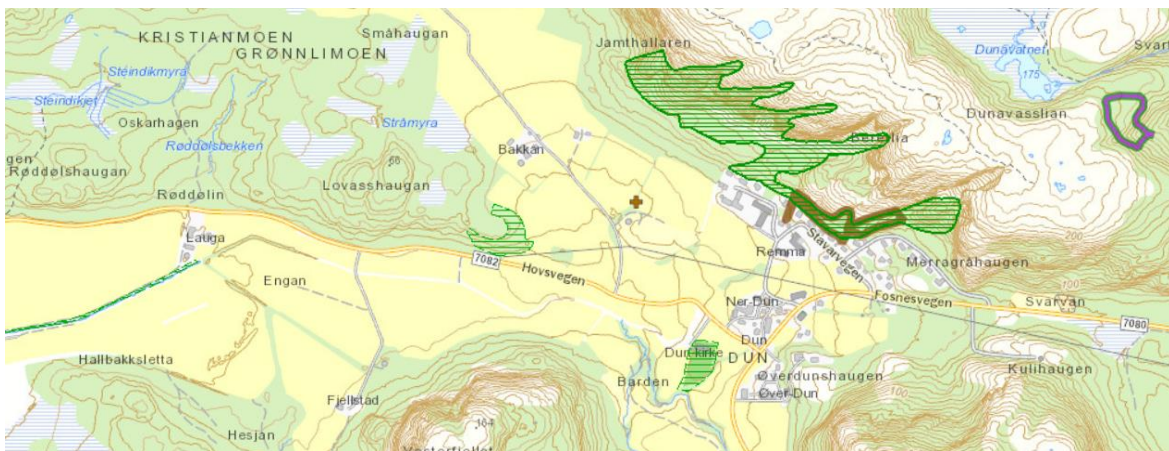
Det er to naturtypeområder nært området, og en rekke naturtypeområder i en avstand fra ca 1,8 km og mer. De nærliggende naturtypene er hagemark (semi-naturlig eng) og edellauvskog i form av



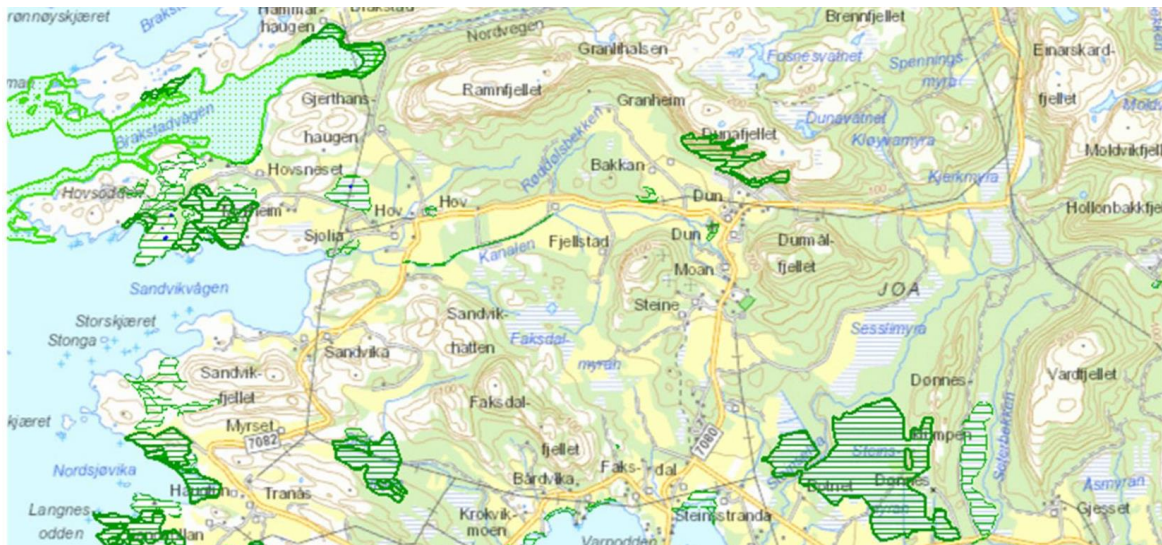
alm-lindeskog. Hagemarka ligger ganske inntil søknadsområdet, mens avstanden til edellauvskogen er ca. 500 meter.

Naturtyper i lengre avstand fra søknadsfeltet er blant annet et kompleks av kystlynghei ut mot havet vest på øya (fra 2,8 km avstand fra feltet) og kystmyr (1,8 km avstand). I tillegg er det flere områder hagemark/seminaturlig eng ute ved kysten. Sørvestover i en avstand på ca 2,2 km ligger et stort kompleks av kystmyr. I tillegg ligger et areal ved Duun kirke inne som naturtype (avstand ca. 600 meter).

Flere av disse naturtyper står på Artsdatabankens Rødliste 2018 over utsatte og truede naturtyper. Semi-naturlig eng er i kategori truet (VU), alm-linde-hasselskog kategori nær truet (NT), mens kystlynghei og diverse myrtyper i låglandet og på kysten er i kategori sterkt truet (EN).



Naturtyper i nærområdet – inntil ca 1 km fra området. Fra naturbase.



Naturtyper i omkrets på inntil ca 3 km.

Nærmere beskrivelse av naturtype alm-lindeskog, verdi B.

Nord for Duun i den sørvendte brattskrenten under Dunafjellet finnes alm-lindeskog. Skogen ligger delvis i øvre del av rasmark under brattskrent, delvis på grov blokkrik mark i lia nedenfor. Hassel og litt alm inngår i veksling med andre lauvtrær, som bjørk, hegg, rogn og osp. Blant annet er lodneperikum funnet, men også flere andre varmekjære arter er registrert. Det er registrert fjellmarikåpe, blåklokke, bleikstarr, hundekveke, markjordbær, hvitmaure, skogstorkenebb, kratthumleblom, tiriltunge, hengeaks, lundrapp, småengkall, blåknapp, skogvikke, og skogfiol. På bergene vokste også stankstorkenebb, rosenrot, bergfrue og lodnebregne, samt mosen ryemose. Dette skogområdet er kartlagt som rik edelløvskog med verdi B.

Til høyre foto fra edellauvskogen.



Fra edellauvskogen.

Nærmere beskrivelse av naturtype hagemark (semi-naturlig eng). Verdi C.

Naturtypen ligger like øst for felt 1. Tresjiktet er temmelig tett med blant annet dunbjørk, stor osp og rogn. I tillegg finnes hassel, som er sjelden i regionen. Ellers er vegetasjonen preget av vanlige arter, som engkvein, gulaks, skogburkne, bleikstarr, skrubnbær, sølvbunke, ormetelg, krekling, skogsnelle, mjødurt, kratthumleblom, fugletelg, linnea, hårfrytle, hengeaks, gauksyre, hengeving, kranskonvall, tepperot, skogstjerne, blåbær, tyttebær og skogfiol. Fremmedarten platanlønn ble også registrert.



På trærne ble en del kravfulle lavarter registrert, som lungenever, vanlig blåfiltlav, kystfiltlav, kystårenever og barkragg. Området er ikke beitet av husdyr de senere år, men er påvirket av at hjortedyr beiter i området.

Verdi er i naturbase registrert som C, lokal verdi, men iblant blir denne naturtypen oppgradert etter nyere undersøkelser.



Fra hagemarka.

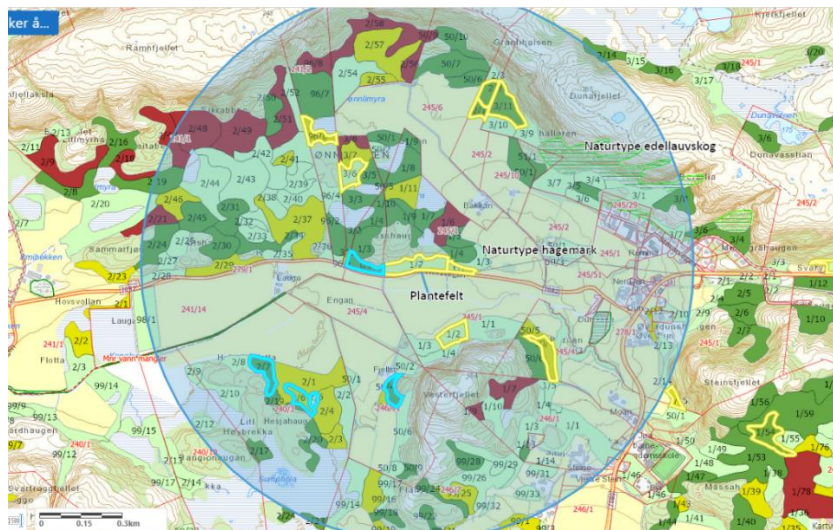
Nærmere om sitkagran.

Sitkagran er et nordamerikansk treslag, med utbredelse på vestkysten av fjellene fra det nordlige California til Canada og Alaska. I Amerika kan treet bli svært stort, over 90 meter høyt.

I Norge er sitka plantet både i forbindelse med skogproduksjon og leplanting. Det er mest sitka i Nordland, Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal fylker. Hovedårsaken til å benytte sitkagran i skogbruket er dens evne til å produsere volum i kyststrøkene og tåle kystklimaet godt. Nord-Trøndelag har mindre skogarealer med utenlandske treslag sammenlignet med andre kystfylker. En del planting er foretatt i forbindelse med skogreisningen på 60-70-tallet. Ofte skjedde skogreisningen på mange små avgrensede arealer. Konkrete arealdata på sitka i nordtrønderske kommuner mangler. Sitka er også trukket inn i diskusjonen om skog som en del av løsningen i klimaproblematikken, både ut fra treetes vekstegenskaper og som skogreisning på nye areal i kystområder.

Sitkagran på Jøa.

Det er sitkaplantinger på Jøa, som i andre kyststrøk i Trøndelag. Noen god oversikt finnes ikke. I forbindelse med denne saken og befaringen er det gjort en kort vurdering over sitkabestander innenfor en radius på ca. 1 km meter fra feltet. Her er det en bestand som grenser til feltet i vest, og tre bestander i avstand 500-700 meter i sør/sørvest. Dette er imidlertid ikke noen sikker oversikt.



Blåmarkerte felt i figuren er felter med sikre bestander av sitkagran i området. Radius ca. 1 km. (Kilde: Namsos kommune).

Hvordan påvirker sitkagran naturen

I artsdatabanken sin fremmedartsliste vurderes sitkagran og lutzgran sammen. Begge er satt i kategori «Svært høy risiko» (SE). Som grunnlag for artsdatabankens risikovurdering påpekes at sitkagran har lette frø og sprer seg lett, har både kortdistanse og langdistansespredning, og sprer seg til en rekke naturtyper. Sitkagran/lutzgran har et stort invasjonspotensial, på grunn av lang median levetid og stor ekspansjonshastighet. Artsdatabanken anfører at spredning til norsk natur forekommer relativt hyppig.

Den observerte tettheten og dekningen av individer av sitkagran/lutzgran spredt til norsk natur er svært variabel, fra svært høy til nesten fraværende, og varierer betydelig både med tetthet og kvalitet på frøkildene, med avstand til frøkilder, og mellom naturtyper.

Kortdistansespredning er den «vanlige» spredning ut fra mortreet i et frøår, inntil ca. 200 meter fra treet. Langdistansespredning opptrer når frøslipp skje samtidig med sterke vindforhold, og frø kan da bli ført flere kilometer av gårde.

Langdistansespredning er dokumentert i Norge, bla på Stadtlandet (Thorvaldsen).

Langdistansespredning vil forekomme mer sjelden enn kortdistansespredning. I en rapport fra Ecofact (Ecofact 644) er sitka vurdert å kunne spre seg 1739 meter ved vind på 10 m/s (frisk bris/liten kuling) og 3477 meter ved vindhastighet på 20 m/s (sterk kuling/liten storm). I en utredning fra NTNU, med oversikt over kunnskap om spredning av treslag, fremkommer at det generelt er langdistansespredning som utgjør det fremste invasjonspotensial, dvs. at arter sprer seg over avstand til helt nye areal.

Artsdatabanken anfører at sitkagran/lutzgran kan kolonisere mange naturtyper. Best dokumentert er spredning på kystlynghei, men det er også dokumentert spredning til skogsmark inkludert kystfuruskog, nordvendt mosedekt mark generelt, lysåpen kalkrik godt drenert mark boreal hei, myr, inkludert nedbørsmyr, og beitemark.

Artsdatabanken anfører også at nåværende plantefelt er ganske unge, at sitkagran/lutzgran bruker flere tiår (15/20-40 år) på å nå frømoden alder, og at spredning i norsk natur er i en tidlig fase.



Naturmangfoldlovens prinsipper.

Vedtak som berører natur skal vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8).

Vedtak skal baseres på god kunnskap.

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken vurderes som tilfredsstillende: Kunnskapen om treslagets spredningsegenskaper er god, kunnskap om naturen i nærområdet er god. Det er dog ikke fullgod registrering av naturtyper på Jøa, men det gjelder areal utenfor en sone på ca 2 km fra feltet.

Føre-var-prinsippet (§9):

Hvis det ikke er nok kunnskap om hvilke virkninger tiltak kan ha for natur og miljø, kan skal føre-var-prinsipp vurderes. Virkningen fremmede arter har på stedegen natur kan først bli synlig etter mange år, og det kan derfor være vanskelig å ha full oversikt over eventuelle negative virkninger for naturen. I denne saken er prinsipp om føre-var-lagt til grunn når det gjelder vilkår i vedtaket.

Samla belastning (§ 10):

Tiltak skal vurderes i forhold til samlet belastning, som naturen og økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Vi har ikke full oversikt over eksisterende sitkaplantefelt i området, men sikre bestander er omtalt tidligere og vist på kart.

Kostnader dekkes av tiltakshaver (§ 11):

Det er eier av eiendommen som skal dekke kostnadene ved å hindre og begrense de skadene på naturen som tiltak medfører, f.eks hvis det stilles ulike vilkår ved en tillatelse.

Miljøforsvarlige teknikker og drift (§ 12):

Tiltak skal gjennomføres med driftsmetoder som på beste vis ivaretar miljø og økosystemer.

Vurderinger og konklusjon.

Vurdering av sitka er kompleks. Det er et treslag i skogbruket med en viss utbredelse og gode skogbruksmessige egenskaper. Treslaget er også på fremmedartlista, karakterisert med «Svært høgt risiko» (SE), og med en forskriften m/veileder som gir en høy terskel for tillatelse for treslaget. Det kan f.eks ikke gis tillatelse hvis utsetting medfører vesentlige negative følger for biologisk mangfold. Det trengs ikke sannsynlighetsovervekt for dette.

Sitka vil i utgangspunktet kunne spre seg fra alle sitkafelt.

I denne saken kan kortdistanse- og «mellomdistanse»spredning til de nærliggende naturtypene semi-naturlig og edellauvskog overveiende kontrolleres, fordi begge disse naturtyper for det meste ligger på din eiendom, og du som grunneier kan da fjerne spredning her. Andre viktige naturtyper innenfor kortdistanse og «mellomdistansespredning» er ikke registrert (med unntak av naturtype knyttet til kirkegården).

Langdistansespredning kan ikke kontrolleres. Framtredende vindretning er fra vest mot øst, men sterk østavind kan også forekomme.



Felt 1 grenser direkte til et eksisterende sitkafelt i vest. De er således sitka knyttet til arealet fra før. En vurdering er da om- og eventuelt hvor stor merbelastning (samlet belastning) øking av arealet ved plantingen i felt 1 medfører på naturmangfoldet, og dette sett i forhold til sakens alle samlede momenter. Ut fra en helhetsvurdering ut fra de ovenfornevnte forhold, så mener Fylkesmannen at søknaden om utplantingen i felt 1 da kan godkjennes, men med vilkår.

Vedtak:

Utplanting av 3050 stk. sitka på omsøkt felt 1, over et areal på ca. 12, godkjennes i medhold av «Forskrift av 25. mai 2012, om utsetting av utenlandske treslag til skogproduksjon», jf. §§ 5, 7 og §§ 8, 9 og 10, med følgende vilkår:

- Du (grunneier) skal kontrollere og fjerne spredte sitkagrantrær på egen eiendom (245/1), og spesielt med tanke på naturtypeområdene hagemark og edellauvskog.
- Ved overdragelse av eiendom skal ny eier orienteres om tillatelse og vilkår knyttet til arealet.
- Det skal være internkontroll og rutiner for oppfølging av vilkår, og at eventuelle ansatte er kjent med det.
- Tillatelse med vilkår skal oppbevares, og du skal kunne dokumentere at vilkår er oppfylt.

Vedtaket med vilkår kan i medhold av forvaltningslovens regler påklages. Eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, innen tre uker fra mottakelsen av brevet.

Miljødirektoratet er tilsynsmyndighet for plantinger av utenlandske treslag og gjennomfører tilsyn.

Kopi sendes til kommunen, som lokal skogbruksmyndighet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Eldar Ryan
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Namsos kommune Stavarvegen 12 7856 JØA

